

ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Серед інших проблем найближчого майбутнього слід виділити якість ґрунтів. Відсутність або недостатність вкладень в підтримку родючості земель і дотримання екологічних вимог веде до виснаження природного потенціалу і посилювання проблеми стійкості аграрного виробництва в перспективі.

Ми ставимо за мету дослідити вплив на оцінку земельних ресурсів вмісту гумусу, як основного критерію, що визначає рівень родючості земель.

В даний час відсутні регулярні оцінки стану ґрунтів, які можна було б використовувати як екологічні індикатори сільського господарства. Негативні екологічні процеси стають однією з основних причин скорочення площ сільськогосподарських угідь [1].

Як оцінні критерії були прийняті властивості ґрунтів, стійкі в часі і що якнайповніше відображають суть ґрунтової родючості: зміст гумусу (%), потужність гумусових горизонтів (см), зміст фізичної глини (%).

Гумус – це органічна речовина ґрунту з якої створюється органічна речовина рослин. Недарма, цей показник є найважливішим при проведенні якісної оцінки землі. Вміст гумусу має великий вплив не тільки на урожай культур, але і на якість сільськогосподарської продукції.

В Україні для поповнення запасів гумусу в ґрунті традиційно найбільше використовували гній великої рогатої худоби. Але відомі руйнівні процеси в сільському господарстві призвели до суттєвого скорочення поголів'я великої рогатої худоби, свиней та птиці, що обумовило значне скорочення виробництва гною..

За нашими розрахунками, які підтверджуються висновками і розрахунками вчених, при вирощуванні просапних культур використовується від 900 до 2000 кг/га гумусу. Гуміфікація пожнивно-коренових решток та тієї невеликої кількості органічних добрив, що вносяться (1-3 т/га), дозволяє лише частково поповнити ґрунт гумусом (на 30-60%). Отже, складається дефіцит або дисбаланс гумусу [2].

Виправити подібне становище можна лише за умови, якщо забезпечити необхідне співвідношення гумусу і негуміфікованої речовини. Для цього в умовах, наприклад, Сумської області доцільно вносити велику кількість органічних добрив (гною) або використовувати достатню кількість іншого виду органічних добрив, наприклад соломи. Однак в області спостерігається дефіцит органічних добрив.

В умовах формування ринкових відносин фахівці пропонують створити принципово нову схему передачі землі в оренду, у приватну власність, у користування селянських і фермерських господарств. Це

підвищить відповідальність землекористувачів за збереження родючості землі та її екологічного стану.

Ми пропонуємо розробити екологічний паспорт земель сільськогосподарського призначення, складовою якого буде агрохімічний паспорт поля. В екопаспорті дається розгорнута характеристика технології виробництва з розкриттям матеріальних та енергетичних витрат, детально характеризуються усі викиди та відходи виробництва із зазначенням їхньої токсичності: описується продукція, що випускається, та дається оцінка ступеню її екологічної шкідливості. Екопаспорт вміщує пропозиції щодо оптимізації виробництва та особливостей організації поточного екологічного контролю на ньому, перелік природоохоронних заходів.

В екологічному паспорті земельної ділянки передбачено розділ, в якому при повертанні ділянки слід привести розрахункові дані вартості робіт для підвищення родючості земель до рівня, не нижче показників того періоду, коли земля бралась в користування, суму відшкодувань землевласнику за втрату прибутку від недоотриманої кількості продукції в наступні роки..

Висновки:

1. Початковий рівень родючості визначається на основі матеріалів ґрунтового і агрохімічного обстежень.
2. Величина збитку від зниження родючості ґрунтів визначається витратами, необхідними для відновлення змісту гумусу до початкової величини.
3. Необхідно ширше застосовувати "відновне землеробство" з ґрунтозахисною обробкою сільськогосподарських земель, активною боротьбою з ерозією, консервацією земель із зруйнованою структурою і пониженим вмістом гумусу.

Література:

1. Ишемьяров А.Ш. Качественная оценка земель (учебное пособие).-Ульяновск.-2005.-57с.
2. Козін В.К. Визначення нижньої межі оптимального змісту гумусу. //Земледелие, 1991. № 5.
3. Богінська Л.О. Екологічна паспортизація, як основа контролю за станом земельних ресурсів / Л.О.Богінська / Вісник СНАУ (Серія "Економіка та менеджмент") № 6-7 (18-19)- С., 2006.- С.338-341